

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3825

Vragen van het lid **Kraneveldt-van der Veen** (PvdA) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mw. Dijkema, over *het ontslag van het bestuur van een stichting voor openbaar onderwijs door de gemeentelijke toezichthouder*. (Ingezonden 1 september 2009)

1
Is het u bekend dat de Voorzieningenrechter te Roermond in een uitspraak heeft bepaald dat het terecht is geweest dat enkele gemeenten in Noord-Limburg als toezichthouder het bestuur van Akkoord!, een stichting voor openbaar primair onderwijs, heeft ontslagen?

2
Is het u bekend dat de VOS/ABB¹ en anderen van mening zijn dat door dit ontslag en de bevestiging ervan door de Voorzieningenrechter de positie van verzelfstandigde besturen voor openbaar onderwijs bedreigd wordt, omdat het hier niet zou gaan om de verwaarlozing van de kwaliteit van het geboden onderwijs of wanbeleid, maar om een directeur die niet goed zou functioneren? Wist u dat de gemeentelijke toezichthouder van mening is dat het bestuur terecht ontslagen is, omdat het geweigerd heeft een onderzoek in te stellen naar het functioneren van de directeur; kunt u aangeven op welke gronden

toezichthouders een bestuur voor openbaar onderwijs mogen ontslaan? Is er wettelijke eenduidigheid over de invulling van de begrippen «ernstige taakverwaarlozing» of «functioneren in strijd met de wet» (Artikel 48, lid 11, van de WPO)?

3
Hoe beoordeelt u de uitspraak van de Voorzieningenrechter?

4
Past het ingrijpen van de toezichthouder in deze casus volgens u binnen de oorspronkelijke bedoeling van de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs, namelijk het meer op afstand zetten van de gemeente ten opzichte van het bestuur van de school?

5
Bent u van mening dat deze uitspraak gevolgen kan hebben voor andere zelfstandige besturen in het openbaar onderwijs?

6
Heeft deze uitspraak van de Voorzieningenrechter gevolgen voor de wijze waarop u aankijkt tegen het externe en interne toezicht in het openbaar onderwijs?

7
Hoe beoordeelt u de situatie dat een toezichthouder blijkbaar wel een bestuur in het openbaar onderwijs in z'n geheel naar huis kan sturen, maar dat u zelf nauwelijks juridische middelen heeft om zeer zwak presterende of zelfs frauderende

schoolbesturen in het bijzonder onderwijs definitief de wacht aan te zeggen?

¹ VOS/ABB: Vereniging van openbare en algemeen toegankelijke scholen.

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Dijkema** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 11 september 2009)

1
Ja.

2
De positie van zowel de VOS/ABB als de gemeentelijke toezichthouder zijn mij bekend. Het is niet mogelijk om uitputtend de gronden aan te geven waarop toezichthouders een bestuur voor openbaar onderwijs mogen ontslaan. Ook voor de invulling van de begrippen «ernstige taakverwaarlozing» of «functioneren in strijd met de wet» is geen opsomming van criteria te geven. Dat zal altijd afhangen van de feitelijke omstandigheden. Wel heeft de wetgever bewust een ruime bevoegdheid vastgelegd in de WPO voor de gemeenteraad wat betreft het toezicht. In de kamerbehandeling van het wetsvoorstel inzake de verzelfstandiging van de bestuursvorm van het openbaar onderwijs is destijds aangegeven dat de wet expliciet voorschrijft dat de statuten of de verordening een

regeling omtrent het toezicht moet bevatten en dat het toezicht dus nooit slechts marginaal mag zijn.

In onderhavige situatie in Noord-Limburg hebben stichting Akkoord en het gemeentelijk toezichthoudend orgaan onderling in de statuten geregeld dat de gemeentelijke toezichthouder de bevoegdheid tot benoemen en ontslaan van bestuursleden bij de toezichthouder komt te liggen.

3

De bestuursleden van Stichting Akkoord zijn een bodemprocedure gestart. De zaak is daarmee nog steeds onder de rechter, vandaar dat ik het ongepast acht om hier nader op in te gaan.

4

Ja. Het bestuur van de openbare school is verzelfstandigd. De gemeente houdt toezicht op het verzelfstandigde bestuur. Op het moment dat de gemeente het nodig acht grijpt zij in. Als er vervolgens een conflict ontstaan wordt dit voor arbitrage voor gelegd aan de rechter.

5

Nee. In de WPO (artikel 48, lid 6) is geregeld dat de statuten van een stichting voor verzelfstandigd openbaar onderwijs tenminste moeten voorzien in een regeling omtrent de wijze van benoeming, herbenoeming, schorsing en ontslag van de bestuursleden. Het is aan gemeente en verzelfstandigd bestuur om de precieze invulling van deze bepaling vorm te geven. Indien gemeenteraad en stichting besluiten om het gemeentelijk toezicht vorm te geven door de oprichting van een toezichthoudend orgaan, dan worden de bevoegdheden van deze toezichthouder vastgelegd in de statuten of een verordening. Het toezichthoudend orgaan kan derhalve geen bevoegdheden uitoefenen die niet vooraf uitdrukkelijk zijn vastgelegd door gemeenteraad en stichting.

6

Nee. Ik zie geen reden om het extern toezicht vanuit de gemeente op de verzelfstandigde rechtspersoon naar aanleiding van deze uitspraak te wijzigen. Wel biedt het wetsvoorstel Goed onderwijs, goed bestuur (2008-2009, 31 828) de mogelijkheid aan de gemeente als toezichthouder op het verzelfstandigd openbaar onderwijs om interne

toezichthoudende taken over te dragen aan een in te stellen raad van toezicht. Indien deze keuze wordt gemaakt dan zijn er waarborgen in de wet die de overwegende overheidsinvloed op het openbaar onderwijs garanderen. Een aantal zaken dat voortvloeit uit de grondwettelijke taak van de overheid ten aanzien van het openbaar onderwijs blijft ten principale belegd bij de gemeenteraad zoals ingrijpen bij taakverwaarlozing en opheffing van de openbare school.

7

Als sprake is van een scheiding van bestuur en intern toezicht op het bestuur, dan is de interne toezichthouder belast met het toezicht op de uitvoering van de taken en de uitoefening van bevoegdheden door het bestuur. Het is dan onder andere de taak van de toezichthouder om bestuurders te benoemen en te ontslaan. Dit geldt voor zowel bijzonder als openbaar onderwijs.

Daar waar de interne toezichthouder een brede bevoegdheid tot ingrijpen heeft ten opzichte van het bestuur heeft de overheid beperkte instrumenten om op te treden bij slechte onderwijskwaliteit of bestuurlijk wanbeheer. Er zijn meerdere situaties voorgevallen waarin slagvaardig en effectief optreden van de overheid wenselijk was, maar dat het benodigde instrumentarium ontbrak in de wet. Vandaar dat in het wetsvoorstel Goed onderwijs, goed bestuur wordt voorgesteld om de minister een aanvullende bevoegdheid te geven om bij wijze van uiterste maatregel de bekostiging van een school om reden van ernstig of langdurig tekortschieten van leerresultaten taal en rekenen in het belang van de leerlingen te beëindigen. Tevens biedt het wetsvoorstel de minister de mogelijkheid een aanwijzing te geven in het geval er sprake is van bestuurlijk wanbeheer. Het gebruik van dit aanvullende instrument is uitsluitend voorbehouden in de in het wetsvoorstel limitatief omschreven gevallen waarin sprake is van ernstige vormen van bestuurlijk tekortschieten van één of meer bestuurders of intern toezichthouders van de rechtspersoon.